

Viata si faptele lui A. Iancu

Iată ce scrie despre viața și faptele marelui erou profesorul M. Galiță :

Născut la 1824, în satul Vidra de sus, din părinți cinstiți și cu stare bună, Avram Iancu păstrează în sufletul lui de copil dorul de libertate, o agerime și o bunătate deosebită. Copil silit, îndrăgit de toți, urmează școala primară din Zlatna. Face cursurile mai departe și se înscrie în urmă la Târgu-Mureș pentru pregătirea de avocat. La 1848 își ia diploma de avocat. De mic îl frământa suferințele Românilor și doria să-și vadă neamul liber.

La 1847, în dieta din Cluj, se discută soarta Românilor; țaranul trebuia strivit și mai mult, Iancu urmărea cu interes desbaterile. Zădarnice au fost apelurile câtorva parlamentari unguri pentru apărarea țarilor; nobilii maghiari nu voiau să audă de asemenea libertăți.

Românii din munții apuseni îl privesc cu mândrie, gata să-și încredințeze viața la un semn al lui, pentru că Iancu era om învâțat și apoi era din mijlocul lor.

În Tg. Mureș tinerii unguri adunau și discutau despre marile întâmplări. El asculta într-un colț cu luare aminte, iar când vre-unul din ei afirma că ștergerea iobăgiei și liberarea Valahilor e prea timpurie și păgubitoare țării, Avram Iancu spunea :

„Resping în numele neamului românesc mila și dărnicia voastră. Dreptul istoric are să se spulbere înaintea drepturilor omului — ori egalitatea deplină, ori moartea“. În dieta din Transilvania, convocată la 30 Mai 1848 la Cluj, pentru a se hotări în privința ștergerii iobăgiei și a unirii ardealului cu Ungaria, poporul român, îngrijat de soarta sa și de a rupe odată jugul

sclaviei, se adună în număr de 40.000 la 15 Mai 1848 pe Câmpia libertății din Blaj. Iancu sosește și el în fruntea a 10.000 de moși și e primit în strigăte de bucurie.

Este ales membru în comitetul central. Se întoarce la Vidra și lămurește norodul românesc despre hotărârile adunării din Câmpia libertății. Se trimite o comisie la Abrud pentru arestarea lui Avram Iancu. El prinde de veste și pleacă la Sibiu. Sunt închiși Iosif Moga și Balint. La 2 Iunie e vărsare de sânge lângă Blaj. Hunfalvy recunoaște și el salvăciile Ungurilor. Ungurii vor să pună mâna pe Avram Iancu, dar el se ascunde într'una din peșterile isvoarelor Crișului Alb. Dieta nu ținea seamă de memoriul românilor.

Isbucnește revoluția. Vrajba dintre români și unguri crește mereu. Sunt arestați în Sibiu, 17 August; Tr. Laurian, Balășescu iar Barnuțiu scapă cu fuga 30.000 mii secui pleacă să șteargă pe Valahi de pe fața pământului. Arde Reghinul. Barionul Pucker, comandant militar din Sibiu, la 18 Octombrie în numele împăratului din Viena, cheamă pe români la arme contra lui Cossuth și a Ungurilor. El le spunea : „De partea voastră e sfânta dreptate care sub scutul lui Dumnezeu niciodată nu apune“.

Fruntașii români, I. Buteanu, Dobra Balint se adună în casa familiei Șuluțiu din Abrud și hotărăsc că Iancu să meargă la Sibiu să susție hotărârea neamului românesc de pe Câmpia libertății și să înarmeze 100.000 mii flăcăi voinici.

Din nenorocire, cei o sută mii n'au fost înarmați, căci austriacii se temeau de ei. Au înarmat vre-o 4000 români și sași pentru a ține în frâu pe unguri și urmările au fost fatale. Cossuth pune în fruntea armatelor ungare pe generalul polon Bem. Generalii austriaci

părăsesc orașele și satele lăsându-le pradă ungarilor. De acum timp de 4 luni începe teroarea. Se pradă se omoară în toate părțile. În aceste răscoale au pierit 40.000 români; ungurii se pregătesc să atace munții apuseni, cuibul lui Avram Iancu. În fruntea legiunilor românești apare eroul cu armata cea mai bună. Inconjurat de cei mai de seamă tribuni, Popa Simion, Balint Severu, Clemente Groza și alții. Ungurii cred că pot prinde pe Iancu în cursă. Trupele dușmane intră în Abrud, Iancu își strânge armata, și dă asaltul la mijloc. La 10 Mai 1849 ungurii sunt siliți să fugă. Moșii înfuriați ucid pe trimisul lui Cossuth, Dragoș. Ungurii se întorc cu forțe proaspete la Zaránd.

Se sting vieți omenești nevinovate. Ungurii sunt strămtorați și urmăriți. Li se taie drumul și se rechiziționează bucatele și munițiile. O armată mai numeroasă intră în Abrud. Românii îi atacă neîncetat, iar femeile din înălțimile munților răstogolesc pietre peste capetele lor. Lupta ține 9 zile, până când comandantul fuge exclamând : „dracul să se mai lupte cu popii“. Se mai dau lupte pe vârful Bătrânei și la Fântânele. Ungurii sunt alungați și zdrobiți.

Abia depun ungurii armele la Șiria, (13 August 1849), înaintea generalului rus Paskievici, când Franz Iosef, drept răsplată a credinței românilor și pentru jertfele făcute, desființează regimintele românești și interzice tipărirea gazetelor în altă limbă. Sunt închiși mulți români și chiar bațjocoriți. Avram Iancu este urmărit, dar scapă, liberat de Români. Pentru a se liniști spiritele, Franz Iosef, în vara anului 1852, se hotărăște să vie în țară. Întâmpinat de guvernatorul Schwarzenberg, se îndreaptă prin Deva la Baia de Cris, Halmagiu, muntele Găina ca să se întâlnească cu Avram Iancu și cu Moșii lui. Împăratul, de

pe vârful muntelui, întreabă : Unde-i Iancu? Iancu nicăeri.

La Câmpeni, Iancu se hotărăse să vorbească împăratului în numele românilor, dar n'a fost cu puțință să ajungă până la el; se spun multe cu privire la această nehotărâre a lui. Ceeace se știe precis, este că de acum înainte, Iancu zdrobit sufletește, desamăgit în speranța imediată a îmbunătățirii soarta neamului său, se stinge văzând spulberate toate iluziile sale.

Interesante sunt ultimele momente psihologice din viața lui Avram Iancu. A bătu, neînvinș de dușman, totuși rănit de împrejurările fatale și respins de cel cărui îi era supus, și dela care aștepta răsplată. Cu inima îndurerată, se crede singur pe lume, și plânge neîntruparea visului neamului său, dar cu o mângâiere și cu credința pentru noi toți, că nu se poate aștepta dela nimeni nici un ajutor. Sufletul său simțitor, de acum e turbure, are momente de nebunie. Singurul lui prieten, e fluerul, care-i mai mângâie chinurile sufletului. Când era întrebat dacă nu e el Avram Iancu, răspundea : „Sunt numai umbra lui“.

În împrejurimile Zarándului, unde i-a plăcut să petreacă în urmă printre binevoitorii săi, Avram Iancu se stinge la Baia de Cris, în 29 August 1872 și e îngropat la Tebea sub goronul lui Horia.

Aici i-a fost dat să odihnească, marele român, sub steagul care va străjui deapururi la capul lui și a lui Horia, fiii neamului din țara Moșilor!

Viața eroului se confundă cu viața neamului și desprindem deodată personalitatea lui la lumina faptelor istorice, ce crește căderea nouă, potrivită aspirațiilor lui.

Anunturi se primesc la redactia

Două eleve

dela școala civilă se primesc în locuință și vipt la familie bună :- Adresa la administrația acestei gazete.

Praf de dinți și apă de gură 1-10
„Gertol“
 nu e permis să lipsească din nici o casă. Depozit Drogueria O N G E R T A L B A - I U L I A.

De vanzare o vie
 2 jugăre și pământ arabil 4¹/₂ jugăre la 1¹/₂ km. de Sebeșul-Săsesc pe Șoseaua Vințului de jos. Văduva Grecu, Sebeșul-Săsesc.

P-r-a-v-a-l-i-e
 bine aranjata
de vanzare
 in Alba-Iulia
Piata Mihai Viteazul
 Informații la redacția acestui ziar

NOU ! NOU !
 La 1 lunie s'a deschis in Alba-Iulia, piata, localul Filip Gelb, magazinul de manufactura si textile produsele fabriciei
Tesatoria Ardeleana
 din Cluj. En gros si en detail. Unica si cea mai mare fabrica romaneasca din Ardeal, renumita in toata tara. Cele mai solide marfuri.

Fondat 1849 :: En detail-En gros
CAROL F. JICKEU
 :: SIBIU :: — ALBA-IULIA
 Telefon 15 și 17 — :: Telefon 33 ::
Marfuri de fier, Articole pentru bucatarie, Unelte pentru toti meseriasii
 pentru masari, dulgheri, lăcătuși, mecanici, tinichigii, zidari, tăbăcari, sticlari, etc. etc.
MASINI SCULE, MASINI AGRICOLE,
 sămințe pentru grădini și câmp, mașini pentru bucatarie, sobe de încălzit din tuciu și teracota articole tehnice, mobilat pentru odăi de baie

„AGRONOMUL“ Operază cele mai favorabile asigurări : de viață, accidente, incendiu, vite și ori-ce alte. / Reprezentantă generală pentru Județul Alba de jos se află în Alba-Iulia edificiul Băncii „Casa de păstrare“ și în toate orașele din țara.

„ALBA“
 fostă „Ardealul“ e singura librărie și tipografie românească A-Iulia, palatul Băncii „Izvorul“
Tipografia
 aranjată cu cel mai variat și modern material. Execută prompt și cu prețurile cele mai moderate tot felul de lucrări

VINEA
 soc. pe acții pentru comerțul de Vinuri și derivatele lor.
 Capital deplin varsat 5 milioane.
 Cumpara și vinde vinuri în cantități cat de mari.

Deposit ALBA-IULIA Str. Rosiorilor

„IZVORUL“
 institut de credit și economii s. p. a. Alba-Iulia
 SUCURSALE : Ighiu, Mureș-Uioara, Teiuș, Zlatna, Vințului de jos.
 Face toate operațiunile de banca. :: Primește depuneri spre fructificare în condițiunile cele mai favorabile. Sectia de devize

BANCA CENTRALA
 PENTRU INDUSTRIE SI COMERT, SUCURSALA ALBA-IULIA SEDIUL : CLUJ
 CAPITAL deplin varsat Lei 50.000.000—
 REZERVA Cca Lei 20.000.000—
 FILIALE : Alba-Iulia, Arad, Hateg, Bistrița, Sibiu, Oradea mare, Turda
 ADRESA TELEGRAFICA CENTRALA
 Telefon No. 68
 Tot felul de operațiuni de banca și comerciale.

Fabrica de tigla și caramida
TAMBO
 Biroul : Str. Plevnei No. 1. CASELE DR. MARZA.
 Telefon 72.

Un ziar cinstit romanesc este o comoara pentru casa fiecarui Roman. Abonati dar Alba-Iulia
Comandati
 tipăriturile voastre la singura librărie românească din Alba-Iulia, cumpărați cărți și tot felul de rechizite dela librăria și tipografia „Alba“ fostă „Ardealul“ palatul Băncii „Izvorul“ :: ::
Societatea Generala Transilvaniana De Comerciul Pe Actii Alba-Iulia
 fostă N ANDOR FUCHS.
 Numai în mare pentru comercianți. Mare magazin stabil de textile, coloniale și maruntisuri. Cu prețurile cele mai scăzute. Serviciul cel mai solid.